

Verkiezingsprogramma

CDA Berg en Dal

Bouwen aan **1** Berg en Dal



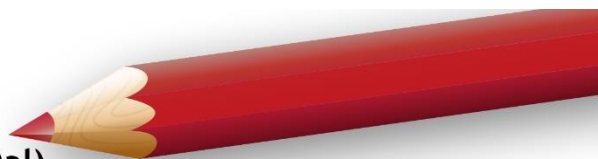
2022 – 2026

Onze mensen - Lijst 1 CDA Berg en Dal

Kieslijst van de Gemeenteraadsverkiezingen 2022



LIJST 1 CDA (Berg en Dal)



	Sylvia Fleuren	
1	Groesbeek	
	Wim Bakker	
2	Millingen aan de rij	
	Nick Bakker	
3	Ooij	
	Dave van Loon	
4	Groesbeek	
	Geert-Jan Berning	
5	Millingen aan de rij	
	Josephine Hartmann	
6	Heilig Landstichting	
	Gerhard Van de Belt	
7	Millingen aan de rij	
	Wilm Janssen	
8	Groesbeek-Breedeweg	
	Ans Jacobs	
9	Beek	
	Hannie De Jong	
10	Millingen aan de rij	
	Martien Nillesen	
11	Groesbeek-De Horst	
	Anneke Daamen	
12	Kekerdom	
	Daan Langeveldt	
13	Groesbeek	
	Theo Langeveldt	
14	Groesbeek	

	Tom Weber	
15	Groesbeek	
	Twan Vissers	
16	Groesbeek	
	Bart Lelie	
17	Millingen aan de rij	
	Natalie Poelen	
18	Groesbeek	
	Benjamin Wendt	
19	Beek-Ubbergen	
	Geert Peters	
20	Groesbeek-Breedeweg	
	Leon Beijer	
21	Groesbeek	
	Indy Geus	
22	Millingen aan de rij	
	Teun Struycken	
23	Heilig Landstichting	
	Johan Lamers	
24	Groesbeek-Breedeweg	
	Jeroen Wildenberg	
25	Beek	
	Linda De Bruin-Beers	
26	Groesbeek-De Horst	
	Paul Ekelschot	
27	Leuth	
	Jos Van Rooij	
28	Groesbeek-De Horst	

Stem lijst 1



Voorwoord

Beste kiezer,

Wat fijn dat u de moeite neemt ons programma te lezen! Bestuur, fractie, wethouder en andere leden van onze lokale afdeling van het CDA hebben samen met andere betrokken inwoners dit verkiezingsprogramma met veel zorg samengesteld. Eenieder die ons de afgelopen jaren een beetje gevolgd heeft, weet dat ons lokaal CDA in goede en slechte tijden een partij is die klaar staat voor de vragen, ideeën en problemen van onze inwoners. We zijn benaderbaar en dichtbij, vertegenwoordigd in alle kernen van onze gemeenten. We zoeken samen naar kansen en goede oplossingen.

Dat doen we niet alleen in de laatste weken voor de verkiezingen, u ziet ons jaar in jaar uit bij de mooie momenten van ons dorpsleven, maar ook met een luisterend oor als het even tegenzit of als het beter kan. We komen bij u langs en u kunt altijd aanschuiven bij onze openbare fractievergaderingen. We gaan samen voor het beste resultaat voor onze gemeente.

Veel van onze inwoners weten ons al te vinden en denken met ons mee, zoals tijdens de Tafel van 100 in oktober jl. 2021, waar jong en oud present waren om met ons aan dit programma te schrijven. Veel van die deelnemers hebben doorgaans ‘niet veel met politiek’. Maar dat gaf juist heel interessante gesprekken en input die in dit programma verwerkt zijn.

Natuurlijk is ons verkiezingsprogramma niet uitputtend. Er kan nog veel meer gezegd en geschreven worden over alles wat we met en in deze gemeente zouden willen bereiken, wat we willen behouden en wat we willen verbeteren. Daarover blijven we graag met u in verbinding en in gesprek. Laat het ons weten wat u mist, wat anders of beter kan. Maar ook wat goed is en wat we dus moeten koesteren.

Onze lokale CDA-afdeling gaat voor een fleurige toekomst. Voor- door- en met onze inwoners, in alle kernen. We willen verbinden, want alleen samen kunnen we deze gemeente nog mooier maken om in te werken, te wonen en te genieten. Mogen we op 14, 15 en 16 maart op uw en op jouw stem rekenen en de komende jaren samen met u èn samen met jou verder bouwen aan 1 Berg en Dal?

Stem dan CDA Berg en Dal lijst 1.

Een hartelijke groet,

Sylvia Fleuren
Lijsttrekker

Wethouder Financiën & Belastingen, Toerisme & Recreatie, Openbare Werken & Nutsbedrijven, Verkeer-Vervoer-Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Project Afronding Centrum Groesbeek, Project Aanpak Wateroverlast, Project 75 jaar vrijheid e.a.



Hoofdstukken:

1. Wonen - Ruimtelijke ordening	5
2. Duurzaamheid	7
3. Goed samenleven - Vitaal verenigingsleven in iedere kern	10
4. Toerisme – Economie – Werk	12
5. Sociale voorzieningen – Zorg voor elkaar	13
6. Mobiliteit – Infrastructuur	14
7. Openbare orde – Veiligheid	16
8. Cultuur – Landschap – Historisch erfgoed	17
9. Financiën – De gemeente is er voor u	18
Woord van de voorzitter Geert-Jan Berning	19
Benaderbaar en dichtbij	20
Samenvatting van ons programma	243

1. Wonen - Ruimtelijke Ordening

Het is prettig wonen, werken en recreëren in onze gemeente. En dat willen we graag zo houden. Leefbare gemeenschappen zijn wat het CDA betreft kernen waar ruimte is voor jong en oud.

Het woningtekort in onze gemeente is ongekend hoog en het CDA zet zich in om dit tekort de komende jaren weg te werken. Op verschillende locaties in onze gemeente worden woningen bijgebouwd. Het CDA zet zich in om woningen in elk segment te creëren, woningen voor starters in het bijzonder. Onze jeugd moet de ruimte hebben om te kunnen blijven wonen in de eigen gemeente en/of daar na hun studie weer terug te keren. Het CDA denkt daarbij ook aan creatieve oplossingen zoals het bouwen van tiny houses. Daarnaast moet de gemeente zich inspannen om te voorkomen dat in de vrije huursector nieuwe woningen verdwijnen doordat deze worden gekocht door beleggers. Een zelfbewoningsplicht is wat ons betreft een optie om ervoor te zorgen dat woningen beschikbaar blijven voor onze inwoners.

Onze woningbouwcoöperaties volgen het gemeentelijk beleid en zijn een sterke partner van de gemeente op tal van fronten, denk o.a. aan duurzaamheid en sociale cohesie. Samenwerking met woningbouwverenigingen blijft belangrijk, maar we kijken wel kritisch naar de uitbreiding van sociale huurwoningen in wijken en kernen waar het percentage sociale huurwoningen al boven de 30% is gestegen.

Zo heeft Millingen reeds 37%, Ooij 35%, en de wijk Stekkenberg 48% sociale huurwoningen. Het CDA wil een gezonde mix tussen koop, vrije huur en sociale huurwoningen.



Het CDA wil daarom in sommige wijken gas terug nemen op de bouw van sociale huurwoningen tot het percentage weer in evenwicht is. De komende jaren wordt er meer gebouwd in de gemeente om aan de vraag naar woningen te kunnen voldoen. Het CDA zet zich ervoor in dat er met oog voor kwaliteit wordt gebouwd. De nieuwe woningen bepalen immers mede het aanzicht van onze dorpen en wijken voor de komende decennia.

De vraag naar seniorenwoningen is groot, maar zo ook de vraag naar langer thuis wonen. En té vaak lopen senioren én de thuiszorg aan tegen een gebrek aan ruimte bij het verplegen van senioren. Een bed aan het raam, rolstoel, poststoel, draaischijven, zuurstof e.a. maken de werkruimte van mantelzorger en verplegers vaak onveilig. Daarom wil het CDA ruimere seniorenwoningen van minimaal 80 tot 100 m². Daarmee zijn de seniorenwoningen in een later stadium eventueel ook als startersappartement geschikt.

Zowel in het buitengebied als in onze kernen staan diverse leegstaande gebouwen. Het CDA wil met maatwerk creatieve oplossingen mogelijk maken om deze gebouwen te herbestemmen, zowel agrarisch als commercieel. We willen met nadruk ruimte bieden aan starters op de woningmarkt en jonge gezinnen. Daarbij geeft het CDA de voorkeur aan inbreiding boven uitbreiding. Daarom kijkt het CDA kritisch naar de bebouwing op de Achilles-velden en bij de voormalige kippenboerderij aan de Dennenkamp.

Het CDA is ook kritisch op het massaal uitbreiden buiten de kernen. Woningbouw bij bijvoorbeeld Dekkerswald moet aan strikte voorwaarden voldoen, anders moeten we het laten. De locatie de Muntberg, midden in het bos, is wat het CDA betreft geen eerste keus voor woningbouw. De projecten creëren eerder nieuwe kernen dan dat bestaande kernen uitgebreid en versterkt worden. Iedere kern zou in plaats daarvan in aanmerking moeten blijven komen voor nieuwbouw. In Beek zijn kleinschalige woningbouwmogelijkheden, bijvoorbeeld als aldaar de gemeentewerf beschikbaar zou komen. (Indien de brandweer en ambulancepost kunnen verhuizen naar de polder.) Het CDA ziet ook in dat grootschalige woningbouw in Beek, Ubbergen en Berg en Dal niet meer mogelijk is.

De kernen Ooij en Leuth kunnen deze vraag deels opvangen, onder andere op het Reomie-terrein en het gebied rond de VVLK-velden. In de kern Groesbeek moet hoogbouw (3 à 4lagen) in het centrum niet uitgesloten worden. Want op die manier beperken we bebouwing via uitbreiding in het buitengebied. Wat te doen in Millingen? Wij zien mogelijkheden om (bij wijze van uitzondering) te bouwen aan de rand van het dorp nabij het sportpark. En natuurlijk is het CDA voor het bouwen van woningen op het terrein van De Kastanje en het terrein van de oude Troefmarkt tegenover Hotel Millings Centrum.

We staan positief ten aanzien van agrarische ontwikkelingen in het buitengebied. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met ons prachtige landschap. Het CDA ziet graag enkele goede initiatieven van enige schaalgrootte die agrarisch ondernemers toekomstperspectief bieden. Er moet echter ook aandacht zijn voor agrariërs die stoppen. Voorkomen moet worden dat ondermijning in onze gemeente een probleem wordt. Met maatwerk kunnen oplossingen gevonden worden voor leeg komende agrarische gebouwen, zodat deze niet ten prooi vallen aan drugscriminaliteit, zoals in Brabant al vaak is gebeurd. Voor de leefbaarheid op het platteland moet creatief omgegaan worden met het vervangen van agrarische gebouwen voor woningen, toeristische accommodaties of culturele activiteiten. Tegelijkertijd moeten we ervoor waken dat we van het buitengebied geen ‘kermis’ maken.

Het CDA wil een herziening van de zogeheten ‘Rood-voor-Rood-regeling’ door bedrijven bijvoorbeeld ook de kans te geven om zich met kleine kantoren te vestigen in omgebouwde schuren. Daar is vraag naar en daarmee krijgen gebouwen die leeg komen een nieuw perspectief.

Op dit moment staan er genoeg bouwplannen op de agenda om tot 2030 voldoende huizen te realiseren. Maar het CDA wil dat er ruimte blijft voor verdere inbreidingsplannen in onze gemeente. De huidige economische situatie en de grote vraag naar woningen biedt ons de kans onze kernen en wijken te ontdoen van verpauperde gebouwen en terreinen. Daarnaast zal de vraag naar huizen niet alleen tot 2030, maar naar verwachting ook daarna dusdanig hoog blijven dat we moeten blijven bouwen. Dat is belangrijk voor de leefbaarheid, de verenigingen, voor onze ondernemers en voor de werkgelegenheid.

De huidige druk om te bouwen brengt ook het gevaar met zich mee dat bouwprojecten te snel goedgekeurd worden zonder respect voor het bestaande erfgoed. Het CDA blijft zich inspannen om onze monumenten te beschermen en dorpsgezichten te versterken. Inwoners moeten trots kunnen blijven op de uitstraling van hun woonkern. Een zorgvuldige manier van bouwen en vormgeving heeft dan ook sterk onze aandacht. Daarnaast blijft het CDA zich inspannen voor ruimte voor zelfbouwers binnen de bouwprojecten die op stapel staan. De gemeente kan, met eigen gronden, hier duidelijk het verschil maken. Een actiever grondbeleid dus.

Het CDA wil dat er bij nieuwbouw kritisch gekeken wordt naar de kwaliteit van de vormgeving van deze nieuwbouw. Nieuwbouw moet aansluiten bij de bestaande omgeving en moet aansluiten bij de wensen van de bevolking. Nieuwbouw moet ook als functie hebben om een woonkern te ‘upgraden’. Het realiseren van woningen die afbreuk doen aan de uitstraling van een wijk of dorp moet voorkomen worden. Bouwen is ons devies, maar wel met zorg!

Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Meer bouwen, met name starterswoningen;
- Een actief grondbeleid, zodat de gemeente meer kan sturen op bouwplannen;
- Meer ruimte voor zelfbouw binnen de gemeente;
- De mogelijkheid creëren voor stoppende boeren om agrarische opstallen in te ruilen voor woningbouw in buurtschappen en daarmee boeren met toekomstperspectief de ruimte bieden;
- Herbestemmen van leegstaande (bedrijfs-)gebouwen, ook in de agrarische sector;
- Ruime levensloopbestendige seniorenwoningen om veilig te kunnen verzorgen;
- Kernen waar jong en oud samenleven en de zorg met elkaar delen;
- Realiseren van sociale huurwoningen alleen in de kernen en wijken waar de bestaande percentages sociale huurwoningen dat toelaten;
- Een duurzame toeristische verblijfsaccommodatie mogelijk maken in de polder;
- Het realiseren van een zelfbewoningsplicht per locatie bekijken;
- Inbreiding van kernen boven uitbreiding in het buitengebied, of zo nodig aan de dorpsranden;
- Het realiseren van nieuwbouw in elke kern;
- Creëren van alternatieve woonvormen met onder andere tiny houses;
- Stimuleren van koopwoningen, o.a. door het doorzetten van de starterslening;
- Dat woningen – voor zover mogelijk – worden toegewezen aan inwoners van onze gemeente of aan mensen die een binding hebben met onze gemeente.

2. Duurzaamheid

Duurzaamheid betekent op een verantwoorde manier omgaan met de leefomgeving en sluit aan bij het rentmeesterschap **“in het hier en nu rekening houden met het daar en straks”**, één van de kernwaarden van het CDA. Het CDA is van huis uit de partij die oplossingen zoekt voor de lange termijn. Juist omdat we onze gemeente op een goede manier door willen geven aan volgende generaties.



Als samenleving verbruiken we teveel energie.

Daar nemen we als CDA ook in onze eigen gemeente verantwoordelijkheid voor. We moeten minder energie verbruiken en onze energiebronnen moeten op termijn volledig hernieuwbaar zijn.

We zetten ons in om primair woningen en bedrijven te verduurzamen. Zonnepanelen op daken hebben voor zowel particulieren als bedrijven een relatief korte terugverdientijd en zijn daarmee een voor de hand liggende verduurzamingsoptie. Bij nieuwbouw moeten we sowieso de mogelijkheden voor duurzaamheid en circulariteit ten volle benutten. Voor wat betreft zonnepanelen kiezen we voor de zogeheten zonneladder: **Van Grijs naar Rood naar Groen.**

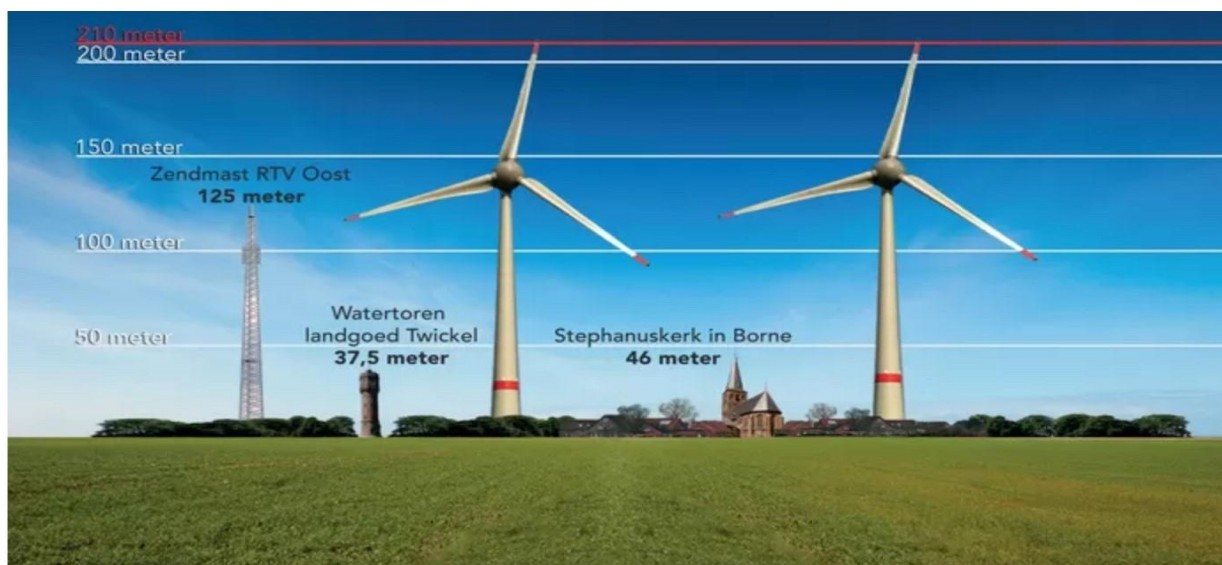


Grijs: Het CDA wil eerst zonnepanelen op toch al onaantrekkelijke locaties als infrastructuur, ongebruikte bebouwde locaties of een vuilstortplaats.

Rood: Stimuleer zon op daken. Dat moet sowieso en voorkomt nog meer zonnevelden buiten de zoekgebieden die we nu al hebben. Bij nieuwbouw moet maximaal gebruik gemaakt worden van zonnedaken. Daarnaast wil het CDA in samenwerking met woningbouwcorporaties streven naar huurwoningen met op elk dak een zonnepaneel.

Groen: Bij zonnevelden is het CDA van mening dat deze goed landschappelijk moeten worden ingepast. Dat wil zeggen: niet zichtbaar op ooghoogte vanaf de openbare weg. Bovendien is het CDA zuinig op ons landschap en moet gezocht worden naar locaties waar ook draagvlak voor is onder inwoners. Als inwoners niet alleen de lasten hoeven te dragen maar ook de lusten mogen ervaren, scheelt dat enorm in het verkrijgen van draagvlak.

Het CDA is tegen het plaatsen van grote windmolens, mede gezien de recente onduidelijke berichten over gezondheidseffecten, maar ziet kansen voor windmolens met een maximale hoogte van plusminus 40 meter waarmee (agrarische) bedrijven kunnen voorzien in hun eigen behoefte en bij overcapaciteit aan hun directe omgeving. We staan daarmee open voor vernieuwing rondom windenergie, waarbij restricties gelegd zullen worden op de hoogte van de windmolens vanwege de ernstige aantasting van de landschappelijke waarde en het woongenot. Wel vindt het CDA het belangrijk dat we blijven zoeken naar innovatieve en alternatieve energiebronnen die op de schaal van de gemeente toepasbaar zijn. Ook stelt het CDA voor te onderzoeken hoe onze inwoners zelf meer baat kunnen hebben bij deze alternatieve vormen van energie, in plaats van enkel de projectontwikkelaars.



Daarom wil het CDA Berg en Dal:

Dat de gemeente Berg en Dal een voorbeeldfunctie vervult op het gebied van duurzaamheid door:

- In te zetten op energiebesparing, want wat je niet verbruikt, hoef je ook niet op te wekken;
- Gemeentelijke gebouwen te voorzien van zonne-energie, aardwarmte en andere natuurlijke bronnen en streven naar aardgasvrije accommodaties;
- Energiezuinige openbare verlichting;
- Een duurzaam gemeentelijk inkoopbeleid en duurzaam beheer van de openbare ruimte.

Dat de gemeente haar inwoners, instellingen, scholen, verenigingen, woningbouwcoöperaties en ondernemers stimuleert haar goede voorbeeld te volgen of uit te dagen hierin nog verder te gaan door:

- Het verstrekken van informatie en opzetten/uitbreiden van stimuleringsregelingen om te investeren in toepassingen van duurzame energie en energiebesparende maatregelen;
- Het vormen van eigen energiecoöperaties of -bedrijven te bevorderen;
- De agrarische sector te betrekken bij innovatieve duurzame oplossingen;
- Duurzaam bouwen als standaard te zien en het afbouwen van het gebruik van aardgas en vergroenen van het particulier bezit te stimuleren;
- Inwoners en ondernemers te stimuleren - en faciliteren om bestaande gasaansluitingen te vervangen, hun omgeving te vergroenen door meer bomen en planten en minder bestrating;
- Initiatieven voor het gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen te omarmen zoals het plaatsen van laadpalen voor het opladen van elektrische auto's;
- Zoekgebieden voor zonne-energie evalueren en waar nodig aanpassen.



3. Goed samenleven – Vitaal verenigingsleven in iedere kern

*Goed samenleven

Het versterken van de samenleving was een van de belangrijke thema's tijdens de CDA Tafel van 100 discussieavond. Het CDA kiest voor een aanpak per dorpskern. De dorpsagenda's die momenteel per kern opgesteld worden sluiten daar goed op aan en geven de gemeente inzicht in de behoefte die per kern leeft. Burgerparticipatie zal de komende jaren een belangrijke rol gaan spelen voor de gemeente.



Scholen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de kernen. Immers, de nabijheid van een school is voor de meeste jonge gezinnen een randvoorwaarde om zich ergens te vestigen. De combinatie met een kind-centrum juichen wij toe; een vertrouwde omgeving in de buurt van klein tot puber.

Doordat we mensen langer thuis willen laten wonen, creëren we daardoor ook de behoefte dat mensen thuis willen blijven tot aan hun einde. Dat moeten we ook fysiek mogelijk maken door bij de bouw van appartementen een minimale grootte aan te houden van 80 m² voor nieuw te bouwen woningen/appartementen. Zulke ruimere woningen zijn daarna ook geschikt voor jonge stellen die graag samen willen wonen.

Wanneer zorg aan huis niet meer geleverd kan worden en inwoners naar een hospice moeten (waar ze soms enkele weken, maar soms ook maandenlang verblijven) zijn zij momenteel genoodzaakt om naar Nijmegen te vertrekken en daarmee hun vertrouwde omgeving te verlaten. Daardoor blijven mensen in die kwetsbare periode al snel verstoken van sociale contacten uit hun eigen omgeving. Het CDA is daarom voor de realisatie van enkele kleinschalige hospices verdeeld over de gemeente. Het CDA vindt dat mensen ook in hun laatste levensfase de mogelijkheid moeten hebben om in hun eigen omgeving te blijven.

*Vitaal verenigingsleven

De gemeente Berg en Dal kenmerkt zich door een enorm rijk verenigingsleven, of het nou om sport- muziek- of om gezelligheidsverenigingen (ook in stichtingsvorm) gaat. Het verenigingsleven behoort tot ons cultureel erfgoed, het is het cement van onze samenleving, maar staat onder druk. Corona heeft veel verenigingen parten gespeeld, zelfs leden gekost. Het CDA wil verenigingen daar waar mogelijk steunen bij het in stand houden van en het herstellen van het verenigingsleven. Wij constateren problemen bij de invulling van vrijwillige bestuursstaken die vaak een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengen. Evengoed ziet het CDA de terugloop van leden als een tijdelijk beeld van deze tijd. Immers zijn er bij verenigingen altijd mindere en betere tijden.



Daarom willen we inzetten op het zoveel mogelijk faciliteren van verenigingen waarmee ze deze lastige coronaperiode kunnen doorstaan en ruimte krijgen om te werken aan het toekomstbestendig maken van de vereniging. Daarvoor is het wel nodig om de bakens te verzetten en sporten en cultuuruitingen die bij deze tijd passen te omarmen. Denk bijvoorbeeld aan het openen van een Padel-baan of de realisatie van een Cruiff-court.

Het CDA heeft grote waardering voor alle vrijwilligers die het verenigingsleven dragen. Verenigingen vormen zoals gezegd de maatschappelijke ruggengraat van onze gemeente en kunnen daarom rekenen op financiële ondersteuning door de gemeente, bijvoorbeeld in de vorm van een vrijwilligersverzekering of het gebruik maken van de gemeentelijke subsidieconsulent.

Sportverenigingen spelen een belangrijke rol bij het stimuleren van een gezonde leefstijl, terwijl jeugd die muziek beoefent zich weer sneller talen eigen maakt. Verenigingen spelen daarnaast een belangrijke rol bij het aanleren van sociale vaardigheden. Het CDA waardeert sport, kunst en cultuur en ziet inzetten op een gezond en sociaal verenigingsleven in Berg en Dal als een van de belangrijke taken van de gemeente.

Wij willen zoveel mogelijk een passende voorziening die voorziet in de behoefte van de inwoners per kern. Zowel Groesbeek als Millingen aan de Rijn verdienen als grote kernen in de gemeente een multicultureel centrum waar jong en oud elkaar kunnen treffen, waar samenkomen leidt tot een hechtere samenleving. We zijn tegen de versnippering van activiteitenlocaties. Eén multifunctionele locatie per grote kern met een theater helpt de verenigingen de komende periode om de kosten te drukken en helpt de bevolking om de sociale cohesie te versterken. Wij zien een kans voor een ‘wethouder van verenigingen’ die verenigingen toekomstbestendig kan maken, bijvoorbeeld door verenigingen die hun krachten willen bundelen met andere verenigingen met raad en daad bij te staan. Daar heeft het CDA wat voor over en daarom stellen wij een Verenigingsfonds in om de versterking van verenigingen ook daadwerkelijk mogelijk te maken.

Ook Omroep Berg en Dal vervult een belangrijke maatschappelijke functie en is daarnaast een van de grotere vrijwilligersorganisaties binnen onze gemeente. Het CDA is overtuigd van de meerwaarde van een goed functionerende lokale omroep.

Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Een ‘wethouder van verenigingen’;
- Behoud van zwembad De Lubert;
- Samenkomst van alle soorten verenigingen in één accommodatie;
- Vrijwilligers waarderen in woorden én daden;
- Een multifunctioneel cultureel centrum in Millingen aan de Rijn, waar verenigingen gebruik van kunnen maken en waar inwoners elkaar kunnen treffen;
- Opknappen van De Mallemolen in Groesbeek tot een Centrum voor Cultuur en Ontmoeting;
- Een jongerenontmoetingsplek in iedere kern die voldoet aan de eisen van deze tijd;
- Behoud van de gespreide bibliotheekfunctie in de gemeente;
- Muziekonderwijs via de muziekgezelschappen zoals fanfares stimuleren;
- Ruimte creëren voor spelen in de wijk, met aandacht voor toegankelijkheid, want ieder kind mag meedoen;
- Dat het verenigingsleven zich in brede zin gesteund weet door de gemeente;
- De brugfunctie van de gemeente tussen verenigingen onderling en andere instanties versterken, bijvoorbeeld door een verenigingsfonds;
- Vrijwilligerswerk stimuleren en faciliteren;
- Uitgaan van tenminste één dorps huis per kern;
- Behoud van de lokale omroep;
- Oog voor de jongeren in onze gemeente, die veel last hebben ondervonden van een zware Corona-periode.

4. Toerisme – Economie - Werk

Door de prachtige omgeving waarin we wonen is toerisme voor onze gemeente een belangrijke vorm van inkomsten. Daar is de afgelopen jaren dan ook veel in geïnvesteerd, niet in de laatste plaats op voorspraak van het CDA. Toeristen die hier recreëren zorgen met hun bestedingen voor een goed ondernemersklimaat in onze gemeente. Werk is belangrijk voor onze inwoners. In onze gemeente werken velen in de zorg, de bouw en het toerisme. Een groot deel van onze beroepsbevolking werkt in de regio en veel arbeidsplaatsen in onze gemeente worden ingevuld door mensen uit de regio. Daarom werken we op economisch gebied regionaal samen met andere gemeenten.



We investeren in een goed ondernemersklimaat, stimuleren startups en maken nieuwe ontwikkelingen mede mogelijk. We zijn duidelijk over wat er niet kan, maar liever denken we mee over hoe het wel kan. We stimuleren samenwerking tussen bedrijven en onderhouden goede relaties met ondernemers, ondernemersverenigingen en andere werkgevers.

De combinatie zorg en toerisme biedt kansen. Wij willen een gastvrije gemeente zijn voor iedereen, ook voor mensen die aangewezen zijn op een rollator of scootmobiel. Dit komt niet alleen onze toeristen, maar ook onze eigen inwoners ten goede. Denk aan toegankelijke verblijfsaccommodaties, fiets- en wandelpaden, speeltuinen, openbaar vervoer, musea, evenementen en horeca. Onze gemeente wordt met een jaarlijks aantal overnachtingen van ca. 400.000 gericht bezocht door toeristen (zowel uit binnen- als buitenland), die komen voor de mooie omgeving maar bijvoorbeeld ook in het kader van het herinneringstoerisme (Market Garden). Laten we die waarden koesteren, niet alleen voor onze bezoekers, maar ook (of eigenlijk juist) voor onze inwoners.

Het CDA ziet in mooie evenementen de kans voor ontmoeting. De evenementensector heeft het in Corona-tijden moeilijk (gehad). De gemeente moet hier creatief in meedenken en ondersteuning bieden om evenementen in onze gemeenten weer op volle kracht te laten komen. Dat geldt tevens voor de sector toerisme en recreatie, inclusief de horeca. Een verhoging van de toeristenbelasting kan niet aan de orde zijn.

Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Een ondernemingsloket;
- Sociaal en duurzaam ondernemen stimuleren;
- Realisatie van een duurzaam vakantiepark Biesterveld (voormalige zandwinningsplas);
- ‘Bijzonder slapen’: meer ruimte voor bijzondere verblijfsaccommodaties;
- Behoud en versterken van het museumlandschap;
- Het zorgtoerisme en herinneringstoerisme bevorderen;
- Horeca in het buitengebied gedoseerd toestaan, maar met aandacht voor de balans tussen paracommercie en reguliere horeca;
- Samenwerken met ondernemersverenigingen;
- De aanbevelingen uit de vitaliteitsscan voor de toeristische sector oppakken in samenwerking met de provincie om de beleving op met name vakantieparken te verhogen en problemen te voorkomen.

5. Sociale voorzieningen - Zorg voor elkaar

De landelijke overheid heeft de afgelopen jaren de uitvoering van tal van sociale voorzieningen en zorgtaken overgeheveld naar gemeenten. De gedachte is dat zelfredzaamheid, mantelzorg en vrijwilligerswerk heel vanzelfsprekend worden.

Onze gemeente kent hechte gemeenschappen, een sterk verenigingsleven ener zijn talloze vrijwilligers actief in bijvoorbeeld zorg, onderwijs en andere maatschappelijke instellingen. En toch maakt het CDA zich zorgen, met name over de stijgende kosten en de snelheid waarmee veranderingen plaatsvinden.



Het betekent dat we nadrukkelijk oog en oor moeten hebben en houden voor kwetsbare groepen. Het CDA wil dat iedereen mee kan doen en heeft vertrouwen in mensen. Wij willen armoede en sociale eenzaamheid bestrijden. 'Iedereen doet mee' mag geen loze kreet worden.

Het gemeentelijk sociale beleid moet op al deze punten tegemoet komen aan de ontwikkelingen van deze tijd. Daarbij geldt dat voorkomen beter is dan genezen. Preventie van zorg en daarmee preventie van klachten en hoge kosten zijn onze prioriteit.

Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Een vitaal verenigingsleven, want dat is de beste welzijnsvoorziening;
- Rekening houden met de ouder wordende mens en mensen met ouderdomsbepervingen zoals dementie;
- Seniorenappartementen bouwen die niet kleiner zijn dan 80 m²
- Betere verdeling sociale huurwoningen over de kernen;
- Realiseren van hospices in onze gemeente;
- Dat bij aanvragen in het kader van de WMO de zorgvraag centraal staat en niet de regels;
- Dat de budgetten toekomen aan voorzieningen en niet aan onnodige bureaucratie;
- Een snelle en onafhankelijke indicatie in het kader van de WMO;
- Bij het verantwoorden van persoonsgebonden budgetten uitgaan van vertrouwen in mensen en de papieren rompslomp zoveel mogelijk beperken;
- Kritisch kijken naar de hoogte van de eigen bijdrage, zeker wanneer er sprake is van stapeling van zorgkosten;
- Hergebruik van hulpmiddelen stimuleren;
- Geconstateerd misbruik van voorzieningen en uitkeringen streng aanpakken (handhaven);
- De bijkomende gevolgen van armoede zoals stress en gezondheidsklachten bestrijden;
- Onderzoeken welke rol de gemeente kan spelen in de toenemende behoefte aan zingeving;
- Eenzaamheid bestrijden, zowel voor jong als oud, door het faciliteren van ontmoetingen;
- Gaan voor een dementievriendelijke gemeente waarbij inwoners zoveel mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen;
- Meer inzicht en inzet op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg in de gemeente;
- Meer aandacht voor de toenemende verslavingsproblematiek in de samenleving;
- Meer bankjes voor ouderen om het wandelen (en de ontmoeting) te stimuleren

6. Mobiliteit – Infrastructuur

Een goede bereikbaarheid gaat hand in hand met goede verkeersveiligheid. Als mensen vrij willen bewegen moet dat wel veilig kunnen. Het CDA heeft daarbij oog voor een goed Openbaar Vervoer. Dat verhoogt de bereikbaarheid en stelt mensen in staat om te participeren in de samenleving. Bovendien draagt het bij aan verbetering van de leefomgeving. Goede (buurt) busverbindingen tussen onze dorpskernen, het stedelijk gebied en onze Duitse burens vinden wij belangrijk. Het is maatschappelijk en economisch van groot belang dat ons wegennet veilig en duurzaam is ingericht en dat doorstroming van het verkeer efficiënt is geregeld. Ook wil het CDA innovatief personenvervoer via het water (waterbus/taxi) realiseren. Dat ontsluit onze gemeente, is goed voor de werkgelegenheid, zal toeristen motiveren om onze gemeente te bezoeken en geeft de jeugd betere kansen om met kortere reistijden in andere steden te kunnen gaan studeren.



Het CDA wil in de dorpskernen de wegen veilig inrichten waarbij ook het principe van ‘shared space’ onderzocht kan worden om langzaam en snel verkeer zich veilig te laten verplaatsen op plaatsen waar de ruimte beperkt is. Speciale aandacht bij de inrichting van de wegen moet er zijn voor kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers en fietsers, maar ook rolstoel/rollator-gebruikers en mensen met een beperking zoals doof-blinden.

Voor het CDA is het belangrijk dat alle verkeer de dorpskernen kan bereiken met voldoende doorstroming en een aanvaardbare parkeerbalans. Het CDA is daarom voorstander van het verwijderen van de verkeerslichten in het centrum van Groesbeek. Het Marktplaatsplein aldaar moet met voorrang worden ingericht. Naast de doorstroming in kernen, is ook de doorstroming tussen kernen van belang. Daarom zal het CDA blijven waken voor behoud van de 80km wegen, daar waar met deze snelheid veilig gereden kan worden.

Het CDA wil maatregelen nemen om ernstige wateroverlast in de toekomst te voorkomen. De aanpak in de kern Breedeweg is een goed voorbeeld. Er is gestart met een grondige aanpak van de wateroverlast. Retentiebekkens en afleiden van waterstromen naar het buitengebied in plaats van naar de kern gaan gepaard met nieuwe wandelpaden en herinrichting van een groenere openbare ruimte. Ook in andere kernen gaan we deze ervaringen toepassen. Inwoners worden betrokken bij het oplossen van de knelpunten, maar hen zal ook gevraagd worden om te bekijken of zij zelf kunnen bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast (door o.a. ontkoppelen van het riool en vergroenen).

Het CDA kreeg veel input van onze jeugd tijdens de Tafel van 100 die o.a. aangaf dat zij een veilige verlichte fietsroute van de polderkernen tot Nijmegen willen. Het (elektrisch) fietsverkeer neemt al jaren toe en het CDA vindt dat dit gefaciliteerd moet worden. Met bijvoorbeeld snelle fietspaden zoals in samenwerking met Nijmegen gecreëerd zijn in Ubbergen. Het gebruik van (snellere)elektrische fietsen vraagt tevens om verbreding van belangrijke fietsroutes tot minimaal 4 meter breed. Het CDA wil naast behouden en versterken van de kwaliteit van de huidige wegen ook inzetten op het uitbreiden van fiets- en wandelpaden en veilige schoolfietsroutes.

Het CDA is tegenstander van reactivering van het spoor door Groesbeek. Het CDA wil geen trein-, tram- of lightrailverbinding door deze dorpskern, aangezien de meerwaarde voor de gemeente uiterst

beperkt is. Reactivering van de spoorlijn Nijmegen-Kleef is uiterst kostbaar, maakt o.a. evenementen op het marktplein onmogelijk en veroorzaakt bovendien hinderlijke stagnatie op de doorgaande wegen van Groesbeek.

Het CDA geeft de voorkeur om te investeren in een duurzaam en betaalbaar openbaar vervoer in onze regio. Uitbreiding van de buurtbusverbindingen tussen de kernen. Dit kan alleen gerealiseerd worden met de inzet van vrijwilligers, die wat het CDA betreft goed gefaciliteerd en gewaardeerd moeten worden. Daarnaast moet Berg en Dal de titel van ‘Wandelgemeente van het jaar’ verdedigend door vooral wandelpaden authentiek te houden. Bestaande zandpaden hoeven lang niet altijd geasfalteerd te worden.

Ook wil het CDA in coproductie met de Provincie Gelderland een rotonde op de kruising Nieuweweg / Maldensebaan / Nijmeegsebaan in Groesbeek. Scholieren en overig fietsverkeer bieden we daarmee een veilige oplossing voor de oversteek. In samenspraak met de gemeente Kranenburg en andere overheden aan de andere kant van de grens wil het CDA een verbetering van de situatie rondom de grensovergang in Wyler. Het CDA denkt aan het verplaatsen van de kruising bij de grensovergang om een logische en veilige aansluiting op de B9 mogelijk te maken.



Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Geen trein-, tram- of lightrailverbinding door centrum Groesbeek (geen reactivering spoorlijn);
- Wegennet in o.a. de kernen Erlecom, Millingen, Leuth, Ooij, Beek, Groesbeek, De Horst en Bredeweg duurzaam veilig inrichten waarbij doorstroming, bereikbaarheid en gezamenlijk gebruik het uitgangspunt is;
- Veilige oversteek Ubbergseweg/N325/Nijmeegsebaan, in verband met vele scholieren;
- Verbetering van het fietspad bij de Steenheuvelsestraat in Leuth en een fietspad nabij de kern Leuth;
- Een 30-km zone door het centrum van Leuth als de brandweer en ambulancepost Beek naar de polder kan verhuizen (en daarmee de aanrijtijd voor Millingen wordt verkort);
- Dat het Marktplein in Groesbeek met voorrang ingericht wordt zoals inwoners hebben aangegeven in het participatietraject;
- Zich inzetten voor alternatieven, zoals buurtbusverbindingen tussen alle kernen waarbij ingezet wordt op de vraag van de reiziger (inwoners/toeristen). Buurtbusvrijwilligers zijn cruciaal en moeten daarvoor gefaciliteerd en gewaardeerd worden;
- Integrale aanpak van wateroverlast in de gemeente Berg en Dal;
- Ook personenvervoer via het water (waterbus/taxi) realiseren;
- In overleg blijven met regio en provincie over verbetering van de ontsluiting van de gemeente richting A73.
- Realisatie van een adequaat verkeersknooppunt (verplaatsing kruising grensovergang, mogelijke rotonde) bij de grens in Wyler in aansluiting op de B9 in samenspraak met gemeente Kranenburg;
- Speciale aandacht bij de inrichting van de wegen voor kwetsbare weggebruikers zoals rolstoel/rollatorgebruikers, voetgangers en fietsers;
- Inzetten op fietsverbindingen, wandelpaden en mogelijk meer rotondes
- Oog voor ontsluiting bij nieuwbouwlocaties, zowel voor fietsverkeer, wandelverkeer al openbaar vervoer;
- Dat de gemeente zich blijft inzetten om ervoor te zorgen dat lijnbussen door de kernen blijven rijden.

7. Openbare Orde - Veiligheid

Veiligheid is een basisbehoefte in iedere samenleving en dit geldt in het bijzonder voor kwetsbare groepen zoals kinderen en ouderen. Een veilige leefomgeving vraagt om regels die gehandhaafd worden, maar vooral ook om een preventieve aanpak van veiligheidsvraagstukken.

Het CDA richt zich in het bijzonder op een aanpak van onveiligheid en criminaliteit met hoge impact op slachtoffers zoals huiselijk geweld, woninginbraken, uitgaansgeweld en drugscriminaliteit. Niet alleen middels een strafrechtelijke aanpak, maar ook bestuurlijke trajecten kunnen hier uitkomst bieden. Thema's zoals verkeersoverlast, een veilige schoolomgeving, drugsgebruik op straat, overlast van rondhangende jongeren en vandalisme zijn prioriteiten waar stevig op ingezet en gehandhaafd moet worden.

Het CDA ziet dat de maatschappij aan het verharderen is.

Door onze vaak afgelegen gebieden is ondermijning - door het in gebruik nemen van leegstaande gebouwen door criminelen - een extra risico. Het is daarom belangrijk dit tijdig te signaleren.

De gemeente zal hier sterk op moeten handhaven door meer aandacht te geven aan drugsgerelateerde milieudelicten.



Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Brandweerlocatie en uitvalsbasis ambulance centraler in de polder (kortere aanrijtijd);
- Dat inwoners, politie (wijkagenten) en gemeente structureel met elkaar in gesprek blijven over de veiligheid in de buurten, waarbij inwoners worden geattendeerd op buurtpreventie of de inzet van sociale media (Buurt WhatsApp) om de veiligheid te vergroten;
- Dat er focus komt op het voorkomen en de aanpak van huiselijk geweld;
- Dat, als grensgemeente met risico's voor ondermijning, opkomende criminaliteit en vooral concentraties ervan in specifieke wijken en buitengebieden, sterk op veiligheid en preventie wordt ingezet;
- Dat voldoende openbare en duurzame (LED) straatverlichting en verlichte fietspaden in het buitengebied i.v.m. de sociale veiligheid, ook voor jongeren;
- Handhaving van het gebruiksverbod van drugs in de openbare ruimte en een integrale aanpak van het middelengebruik (repressief en preventief);
- Dat aanpak van hondenoverlast (m.n. hondenpoep) op de agenda komt zonder invoering van hondenbelasting, en meer afvalbakken die tijdig geleegd worden;
- Alle voetgangersoversteekplaatsen veilig en goed zichtbaar (verlicht) inrichten en handhaven, ook op snelheid;
- Dat wij investeren in goede brandweezorg en vrijwilligersbeleid (werving en behoud);
- Dat wij inzetten op (brand)veiligheid in zorginstellingen en verblijf-accommodaties (preventie);
- Dat er aandacht is voor de fysieke veiligheid in het openbaar domein zoals het snel herstellen van losliggende stoeptegels en andere obstakels.

8. Cultuur - Landschap - Historisch erfgoed

De gemeente Berg en Dal ligt in een van de mooiste omgevingen van ons land. De polder, de stuwwal, de heuvels en de bossen mogen we met recht een uniek landschap noemen. Daarnaast liggen er binnen de gemeentegrens tal van historische monumenten en ander cultureel erfgoed. Dat is niet alleen aantrekkelijk voor onze inwoners, maar biedt ook kansen voor bijvoorbeeld het toerisme. Van belang is het dan wel om al dat moois te beschermen.



In de visie van het CDA kan ons natuurlijk-, historisch- en cultureel erfgoed het best beschermd worden door de instandhouding van de maatschappelijke functie of – als dit niet mogelijk is – door het zoeken van een nieuwe bestemming. Een steeds prangende vraag is bijvoorbeeld wat te doen met de kerkgebouwen in onze dorpen die niet meer als kerk in gebruik zijn maar wel – vaak letterlijk – in het hart van onze dorpen en kernen staan. Het CDA wil samen met inwoners kijken naar een nieuwe bestemming voor deze veelal gezichts – bepalende bouwwerken waarbij een maatschappelijke functie de voorkeur heeft boven (puur) commerciële doeleinden.

Carnaval ziet het CDA als belangrijk cultureel erfgoed binnen onze gemeente. Door het stoppen van veel agrariërs vallen daarmee ook veel bouwlocaties weg. Het in stand houden van een bouwlocatie in Groesbeek en het bieden van een locatie om carnavalswagens te bouwen in de polder heeft dan ook onze aandacht. Carnaval en het bouwen van carnavalswagens zorgen voor een grote sociale cohesie waar we ons sterk voor willen inzetten. Carnavalsverenigingen zijn bij uitstek verbinders binnen onze inmiddels al zeven jaar heringedeelde gemeente. Ze zijn een voorbeeld van ‘samen komen we verder’.

Het CDA wil zich ook inzetten voor onze musea – Afrika Museum, Vrijheidsmuseum (Bevrijdingsmuseum) en Orientalis – die tezamen een uniek museumlandschap vormen. In het geval van Museumpark Orientalis omvat dit museum ook nog eens veel monumentaal religieus erfgoed, en niet te vergeten de prachtige naastgelegen Cenakelkerk. Met een goed uitgewerkt toekomstplan kan Orientalis met steun van de gemeente op zoek naar partners zoals de provincie en diverse fondsen, zoals dat ook bij het Vrijheidsmuseum gelukt is.

Het is een taak van de gemeente deze musea, die landelijke bekendheid genieten en jaarlijks samen meer dan 200.000 bezoekers ontvangen, te ondersteunen met raad en daad.

Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Samen met partners werken aan de instandhouding en waar mogelijk versterking van landschap en natuur;
- Agrariërs blijven zien als belangrijke beheerders van ons buitengebied;
- Ruimte bieden aan carnavalsverenigingen voor bouwlocaties;
- Een voorziening treffen voor behoud, onderhoud en waar nodig herstel van de historische monumenten in onze gemeente;
- Een structurele oplossing vinden voor kerkgebouwen die niet meer als kerk in gebruik zijn;
- Ruimte voor initiatieven als kermissen, muziekkfestivals en aanverwante evenementen in de gemeente;
- Zich inzetten voor het behoud van ons unieke museumlandschap;
- Volledige horeca toestaan bij Vrijheidsmuseum, Afrika Museum en Museumpark Orientalis;
- Bij voldoende gebleken perspectief mee investeren in een toekomstbestendig Orientalis

9. Financiën - De gemeente is er voor u

Last but not least: onze financiën en hoe we met onze inwoners omgaan. Eigenlijk de basis voor wat we willen en kunnen doen in deze mooie gemeente. Het CDA heeft in de nieuwe gemeente Berg en Dal hard (mee)gewerkt aan een gezonde financiële positie. De gemeentelijke reserves zijn nog steeds goed gevuld en we kunnen risico's goed opvangen als die zich voor mochten doen. Dat is een geruststellende gedachte, maar geen vanzelfsprekendheid gebleken.



De afgelopen jaren zijn de kosten voor met name de zorg voor onze kwetsbare inwoners toegenomen, zowel Jeugd als WMO. De gemeente heeft sinds 2015 meer zorgtaken gekregen. De kosten daarvan waren hoger dan het budget dat we daarvoor kregen van het Rijk, zoals bij veel gemeenten in het land. Ook moest de gemeente kosten betalen voor jeugdigen uit de rest van het land, die in onze gemeente gebruik maken van Jeugdzorg in een instelling binnen onze gemeente.

Door deze oplopende kosten moesten we de afgelopen jaren op een aantal posten de 'tering naar de nering zetten' en de lokale lasten, meer dan dat we wilden, verhogen. Uiteindelijk blijven we een betaalbare gemeente met lokale lasten die nog steeds onder het landelijk gemiddelde blijven.

Door zorgvuldig te kijken waar het minder kon, zonder dat onze inwoners daar veel last van hadden, en een goede financiële monitoring van oplopende kosten hebben we de basis gelegd voor een sluitende begroting, oftewel kosten en baten zijn weer in balans. De komende jaren ziet het er dan ook financieel goed uit!

Mede daarom willen we investeren in onze gemeenschappen. Bijvoorbeeld door het instellen van een Verenigingsfonds om de onderlinge samenwerking te bevorderen. Maar ook door te investeren in duurzame oplossingen en een actiever grondbeleid. Investeren die in de toekomst de gemeente en haar inwoners veel op gaan leveren.

Hoe we dat gaan doen, bespreken we natuurlijk met onze inwoners, organisaties en ondernemers. Op heel veel fronten werken we al heel constructief samen met onze inwoners. Zo richten we tegenwoordig speeltuinen in door wedstrijden en verkiezingen te houden samen met de kinderen in de buurt, we richten pleinen in na participatietrajecten met omwonenden, vergroenen samen dorpen en houden buurt- en informatieavonden voor herinrichtingsprojecten van een wijk.

Op sommige fronten kunnen we dit zeker nog verbeteren, waarbij de ervaring is dat de ene wijk daar meer behoefte aan heeft dan de andere.

Daarom wil het CDA Berg en Dal:

- Zo laag mogelijke lasten voor onze inwoners en waar mogelijk lastenverlaging;
- Geen OZB-verhoging de komende 4 jaar, behoudens inflatiecorrectie;
- Voor sportaccommodaties en dorpshuizen het lagere OZB tarief hanteren dan voor woningen in plaats van het tarief voor niet-woningen te hanteren;
- Geen hondenbelasting en geen verhoging toeristenbelasting;
- Een verenigingsfonds om vereniging die willen samenwerken te kunnen faciliteren;
- Een actiever grondbeleid;
- Een deel van de ruimte in de reservepositie gebruiken voor duurzame investeringen (werk, zorg en duurzaamheid) die zich op termijn terugverdienen;
- Dat de gemeente mensen ruimte biedt om mee te denken en mee te doen;
- Investeren in de kwaliteit van de ambtelijke organisatie, zeker met de grote woningbouwopgave, en inhuur van ambtelijk personeel tot een minimum beperken;
- Dat elke gemeentelijke afdeling een plan van aanpak maakt om de bureaucratie te verminderen en de dienstbaarheid aan inwoners te verhogen;
- Dat het gemeentelijke nieuws online en offline wordt verspreid;
- Elk jaar een tevredenheidsonderzoek wordt gedaan onder zowel inwoners als ondernemers;
- Meldingen en vragen snel door de gemeente worden afgehandeld;
- In verbinding blijven met inwoners, ondernemers en organisaties van alle delen van onze gemeenten. Alleen samen gaat het ons lukken;
- Goede voorbeelden van ‘verbinders’ in onze gemeenten belonen met een gemeentelijk compliment en een mooie bonus die gebruikt kan worden voor hun verbindende activiteiten;
- Een ieder blijven betrekken bij het reilen en het zeilen van ons lokaal CDA door o.a. een luisterend oor, oplossingsgerichte aanpak van problemen, openbare fractievergaderingen en werkbezoeken. De inwoners en ondernemers weten ons al goed te vinden. En daar blijven we ons met hart en ziel voor inzetten.

Tot slot een woord van de voorzitter: Daarom het CDA Berg en Dal!

Dank voor de tijd die u nam om het programma van het CDA-Berg en Dal te lezen. Een programma waar we trots op zijn! Een programma dat we samen maakten. Samen met méér dan 100 bewoners uit de héle gemeente, samen met de kandidaat-raadsleden, onze lijsttrekker en wethouder, samen met het bestuur en samen met de vele gasten tijdens onze openbare fractieoverleggen.



Met al deze inbreng maakten we dit programma op maat. Een programma waarin we aangeven de financiën van onze gemeente blijvend op orde te willen houden. Het CDA wil een veilige leefomgeving waarin we zorgen voor elkaar.

We hebben respect voor ons landschap en cultureel erfgoed. In Berg en Dal kun je goed wonen, werken, recreëren en ondernemen. Voor alle uitdagingen bestaat nooit één oplossing, daarom wil het CDA met u werken aan ‘maatwerk’.

Wij zijn trots op ons mooie CDA-programma, passend bij deze prachtige gemeente Berg en Dal. Ook zijn we er trots op dat op 20 december 2021 onze leden tijdens de Algemene Leden Vergadering aan hebben gegeven dit programma te ondersteunen.

Wij zijn er klaar voor en hopen dat u in maart uw stem op ons uit gaat brengen. Als u ook gelooft in het nog beter maken van onze gemeente stem dan op het CDA Berg en Dal, Lijst 1.

Alvast dank voor uw stem.

Geert-Jan Berning
Voorzitter CDA Berg en Dal



Benaderbaar en dichtbij



Kekerdom
Anneke Daamen



Groesbeek
Dave van Loon
Sylvia Fleuren
Martien Nillesen



Heilig Landstichting
Teun Struijcken
Josephine Hartmann



Millingen aan de Rijn
Geert-Jan Berning
Wim Bakker
Gerhard van de Belt



Breedeweg
Leon Beijer
Wilm Janssen



Beek
Marieke van Ruitenbeek
Ans Jacobs

Benaderbaar en dichtbij



Ooij
Nick Bakker





Bouwen aan **1** Berg en Dal

1 Wonen – Ruimtelijke ordening

- Meer bouwen, starters, zelfbouwers, Tiny Houses;
- Betere verdeling sociale huurwoningen over kernen;
- Stoppende boeren kunnen woningen in buurtschappen / hofjes bouwen;
- Woningen - waar mogelijk - eerst toewijzen aan inwoners of met binding met deze gemeente;
- Hofjes creëren waar jong en oud samen leven en zorgen;
- Bouw met karakter van een dorp, met kwaliteit en creativiteit.

3 Goed samenleven – Vitaal verenigingsleven in iedere kern

- Het verenigingsleven is goud waard;
- Een wethouder van en voor verenigingen;
- Instellen verenigingsfonds om samenwerking tussen verenigingen te bevorderen;
- Vrijwilligerswerk stimuleren en faciliteren;
- Behoud 1 dorps huis per kern, de biebelocaties, zwembad De Lubert en de lokale omroep;
- Ontmoetingsplek voor jongeren in iedere kern;
- Behoud bouwlocatie carnaval in Groesbeek en nieuwe bouwlocatie in de polder.

5 Sociale voorzieningen – Zorg voor elkaar

- Grotere appartementen voor thuiswonende senioren met zorg;
- In iedere kern voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeting voor jong en oud);
- Hospices in 2 of 3 kernen;
- Meer bankjes voor ouderen;
- Vitaal verenigingsleven is de beste welzijnsvoorziening.

7 Openbare orde – veiligheid

- Brandweerlocatie en uitvalsbasis ambulance centraler in de polder (kortere aanrijtijd);
- Investeren in goede brandweezorg en vrijwilligersbeleid (werving en behoud);
- Samen in gesprek om criminaliteit te signaleren en te bestrijden: inwoners, politie (wijkagenten) en gemeente
- Waken voor opkomende criminaliteit (ondermijning) in specifieke wijken en buitengebied.

9 Financiën – De gemeente is er voor u

- Lage lokale lasten, zo mogelijk lastenverlaging. Geen hondenbelasting. Geen verhoging toeristenbelasting;
- Verenigingsfonds om het goede werk van verenigingen ook voor de toekomst te behouden;
- Investeer in innovaties op gebied van o.a. werk, zorg en duurzaamheid, die zich op termijn terugverdienen;
- We willen inwoners in de hele gemeente verbinden, samen oplossingen zoeken en geen tweespalt creëren. We belonen goede voorbeelden met een bonus.

2 Duurzaamheid

- Zonneladder hanteren: eerst grijs (vuilstort en p-plaatsen), dan rood (daken), dan pas groen;
- Zonneparkjes verdelen over gemeente;
- Het optimale dakvlak van corporatie woningen benutten voor zonnepanelen;
- Tegen grote windmolens, maar voor kleintjes voor eigen energiegebruik van agrariërs en hun omgeving;
- Zuinig op landschap, zoekgebieden voor zonneparken waar nodig aanpassen.

4 Toerisme – Economie – Werk

- Ondernemingsloket: denk mee, ontzorg en werk samen met ondernemers;
- Duurzame toeristische accommodatie mogelijk maken in de polder, ook voor mensen met een fysieke beperking;
- Horeca in het buitengebied gedoseerd toestaan, met aandacht voor de balans tussen paracommercie en reguliere horeca;
- Stimuleren van sociaal ondernemen. Iedereen doet mee, ook als het om werk gaat;
- Blijvend investeren in het thema Vrijheid, duurzaam en toegankelijk toerisme en musea.

6 Mobiliteit – Infrastructuur

- Geen trein, tram of lightrail door centrum Groesbeek;
- Buurtbus tussen de kernen behouden;
- Busverbindingen door de kernen behouden;
- Bredere fietspaden (4 meter) voor o.a. veiligheid;
- Betere verlichting op fietspaden in buitengebieden;
- Veilige verkeersverbindingen door kernen oa Erlecom en Leuth;
- Integrale aanpak van wateroverlast.

8 Cultuur – Landschap – Historisch Erfgoed

- Behoud van gebouwen met een karakteristieke uitstraling voor die kern;
- Nieuwbouw laten aansluiten bij het DNA van een dorp;
- Inzetten om onze geschiedenis (Market Garden) door te geven aan de jeugd;
- Behoud museumlandschap;
- Landschap opwaarderen en er zuinig mee om gaan.

